personer under 18 år. Det er ikke tillatt å innføre produkter som inneholder narkotika og psykotrope stoffer og dopingmidler.

På samme måte kan legemidler sendes ut av landet til for eksempel en norsk statsborger som er til behandling i et EØS-land eller til en som har glemt å ta med seg sine legemidler ved utreise.

Både ved innførsel og utførsel må det kunne dokumenteres overfor tollvesenet at legemidlene er til personlig bruk og at de er lovlig anskaffet.

Resepters gyldighet over landegrensene

En lege som er autorisert i et nordisk land og leger som fyller vilkårene for å yte tjeneste i Norge i samsvar med forskrift om godkjenning av helsepersonell i henhold til EØS-avtalen, kan rekvirere legemidler som i Norge er plassert i reseptgruppe B og C. Det er visse begrensninger i retten til å forskrive, for eksempel gjelder det bruk av telefonresepter. Finske og svenske leger som har tjeneste i legedistrikt som grenser til Norge, har generell lisens og kan også forskrive legemidler i reseptgruppe A (4).

Et apotek som mottar utenlandsk resept, må, på samme måte som ved ekspedering av norske resepter, forsikre seg om at den er gyldig og må kunne tyde den. Ved tvil må apoteket kontakte forskrivende lege. Dette vil ofte være en større utfordring ved utenlandske enn ved norske resepter, særlig hvis reseptutskriver kommer fra et ikke-skandinavisk land. Tilsvarende vil norske pasienter som forsøker å få ekspedert en norsk resept på et apotek i et annet land innen EØS-området, kunne støte på vanskeligheter. Legemiddelverket har ikke oversikt over om alle EØS-land har implementert bestemmelsen om EØS-resepter.

Oppgitte interessekonflikter: Ingen

Litteratur

1. Directive 2001/83/EC of the European Parliament and of the Council of 6 November on the community code relating to 1. Medicinal products for human use. Strasbourg: Europaparlamentet, 2001.
2. Forskrift 2. november 2004 om tilvirkning og import av legemidler.
3. Forskrift 30. juni 1978 om narkotika m.v.
4. Forskrift 27. april 1998 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek.

Manuskriptet ble mottatt 25.3. 2010 og godkjent 29.4. 2010. Medisinsk redaktør Petter Gjersvik.

SPRÅKSPALTEN

Deadline med alvorlige følger

Deadline var opprinnelig en linje som var trukket på et fengselsområde. Dersom fangene overtrådte grensen, ble de skutt på stedet. Overtredelse av vår tids deadline har ikke like dramatiske konsekvenser.

Uttrykket deadline kommer fra amerikansk-engelsk, og et av de eldste kjente eksempler dreier seg nettopp om amerikanske forhold. I *The Oxford English Dictionary* står et sitat fra en redegjørelse i den amerikanske kongressen i 1864, altså mens borgerkrigen fremdeles pågikk. Det dreide seg om innretningen av en militær fangeleir: «The «dead line», beyond which the prisoners are not allowed to pass» (1). I sitatet er ordet satt i anførselstegn. Det tyder på at uttrykket ennå var nytt eller ikke riktig offisielt (2).

I dette tilfellet hadde ordet sin opprinnelige stedlige betydning. Siden har det fått den overførte tidsbetydningen: et tidspunkt man ikke må overskride. Spesielt brukes deadline om aller siste frist for innlevering av stoff til aviser, tidsskrifter og bøker. I *The Oxford English Dictionary* er slik bruk registrert fra omkring 1920 (1).

Ordet deadline kom i bruk i Norge i 1950-årene (3). Man har forsøkt seg med forskjellige avløserord, bl.a. leveringsfrist, tidsfrist og dødstrek (4). Da jeg var med i redaksjonen i studentbladet *Æsculap* i 1990-årene, brukte vi konsekvent uttrykket dødlinje, som også finnes på dansk (5), men ingen av disse forslagene har erstattet deadline. På dansk har man synonymet «skæringsdato» (5), som også gir en rekke treff på norsk (skjæringsdato), men det står ikke i allmennordbøkene. Dødlinje brukes for øvrig i idrettsspråket, særlig i fotball, da som betegnelse på linjen som avgrenser banen på tverrsidene.

Ordet deadline er kommet for å bli. Det har for lengst fått plass i allmennordbøkene, og i mediearkivet Retriever er det registrert nesten 5 000 ganger (26.4. 2010). Det er et eksempel på direkte lån – vi skriver og uttaler det som på engelsk. Det kan by på problemer å innpasse slike lånord til norsk bøyningsmønster. Ifølge Bokmålsordboka er deadline et ubøyelig hankjønnsord (6), mens andre anbefaler *deadlines* i flertall (7, 8). Ord som bevarer engelsk flertalls-s, er gjerne slike som ikke er fullt integrert i språket, men i uttale og/eller skrivemåte

Illustrasjonsfoto © age fotostock/GV-Press/NordicPhotos

har preg av sitatlån, slik som skinheads, slides og evergreens (9, 10).

Enhver skribent må holde deadline. Men konsekvensen for den som ikke gjør det, er heldigvis ikke like ille som i amerikanske fengsler på 1800-tallet.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Dead-line. The Oxford English Dictionary. http://dictionary.oed.com/cgi/entry/50058086 (26.4.2010).
2. Jacobsen HG, Jensen H, Jørgensen PS. Politikens ord med historie. København: Politikens forlag, 1994: 54.
3. Leira V, red. Nyord i norsk 1945–1975. Bergen: Universitetsforlaget, 1982: 91.
4. På godt norsk – avløserord. Språkrådet. www.sprakrad.no/Sprakhjelp/Raad/Norsk-for-engelsk/Avloeysarord (26.4.2010).
5. Den Danske Ordbog. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=deadline (11.5.2010).
6. Bokmålsordboka. www.dokpro.uio.no/perl/ordboksoek/ordbok.cgi?OPP=deadline (26.4.2010).
7. Guttu T, red. Aschehoug og Gyldendals store norske ordbok: riksmål og moderat bokmål. 2. utg. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2005: 121.
8. Norsk riksmålsordbok. 2. utg. Bd. 5. Oslo: Kunnskapsforlaget, 1995: 542.
9. Vinje F-E. Moderne norsk. 5. utg. Oslo: Fagbokforlaget, 2002: 162–3.
10. Lånord med engelsk bøyning. I: Gundersen D, red. Språkvett: skriveregler, grammatikk og språklige råd fra a til å. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2002: 224–5.